

Załącznik
do Uchwały Nr XXXIII/173/2017
Rady Powiatu w Oławie
z dnia 28 czerwca 2017 roku

**Powiatowy program przeciwdziałania
przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie
w powiecie oławskim na lata
2017-2020**

OŁAWA 2017

Spis treści

1. Wstęp.....	2
2. Charakterystyka zjawiska przemocy.....	3
3 . Diagnoza zjawiska przemocy domowej w powiecie oławskim.....	6
4. Instytucje tworzące system przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar w rodzinie na terenie powiatu oławskiego.....	11
5 . Podstawy prawne programu.....	14
6 . Analiza szans i zagrożeń w realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.....	15
7. Cele programu.....	16
8. Działania, wskaźniki, harmonogram.....	16
9. Źródło finansowania programu.....	25
10. Realizatorzy i partnerzy programu.....	25
11. Monitoring i ewaluacja programu.....	27

1. Wstęp.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Przepis art. 33 Konstytucji RP wskazuje ponadto, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, natomiast zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i od wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Przemoc w rodzinie jest jednym z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodzin rozumianych jako instytucje, podlegające ochronie i opiece państwa, jak i dla ich poszczególnych członków. Statystycznie większość ofiar przemocy w rodzinie stanowią kobiety, a w dalszej kolejności kategorii osób, których płeć nie jest uwzględniona: małoletni, osoby starsze, osoby niepełnosprawne. Bardzo często ofiarami przemocy w rodzinie są też dzieci – świadkowie.

Kwestia przemocy w rodzinie jest istotnym problemem społecznym, który dotychczas był przemilczany i mniej zauważalny. Państwo, w świetle przepisu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, definiuje przemoc domową jako *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny,*

w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc w rodzinie jest jednym z najbardziej dotkliwych dla człowieka przestępstw, gdyż najczęściej dokonywana jest przez najbliższe osoby. Rodzina, w której dochodzi do przemocy przestaje być miejscem miłości, spokoju i bezpieczeństwa. Dom rodzinny nie jest już środowiskiem, który wypełnia prawidłowo swoje funkcje.

Z uwagi na fakt, iż przemoc jest procesem długotrwałym, przeciwdziałanie temu zjawisku wymaga podjęcia działań o charakterze długoterminowym i kompleksowym, by skutecznie zapobiegać powstawaniu i rozprzestrzenianiu się tego zjawiska.

Niniejszy program będzie stanowił operacyjny zakres strategii zmierzającej do zwiększenia skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania oraz ograniczenia przemocy w rodzinie w Powiecie Oławskim.

Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 i jednocześnie skorelowane z lokalnymi potrzebami i dotychczasowymi działaniami zawartymi w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011- 2017.

2. Charakterystyka zjawiska przemocy.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. Nr 180, poz. 1390) określa przemoc, jako: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodzin (którymi w rozumieniu art. 115 § 11 kk są: małżonkowie, wstępni, zstępni, rodzeństwo, powinowaci w tej samej linii lub stopniu, osoby pozostające w stosunku przysposobienia oraz ich małżonkowie, a także osoby pozostające we wspólnym pożyciu, a także inne osoby wspólnie zamieszkujące lub gospodarujące), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia,

naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

2.1 Przemoc w rodzinie w perspektywie psychologicznej

To zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. O przemocy zatem powiemy wówczas, gdy wystąpią 4 przesłanki:

1. Intencjonalność działania- przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary, bez względu na jej potrzeby.

2. Nierównomierne siły- w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy. Jest to klucz w definicji przemocy, odróżniający agresję od przemocy. Przewaga sił może występować na różnych poziomach: fizycznym, psychicznym, ekonomicznym, społecznym, prawnym. Dziecko jest osobą, w stosunku do której występuje przewaga sił w każdej z ww. kategorii.

3. Naruszane są prawa i dobra osobiste- sprawca wykorzystuje przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.

4. Powoduje cierpienie i ból- sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Mogą być one wymierne, bądź nie, natychmiastowe, bądź odroczone w czasie. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

2.2 Rodzaje przemocy:

Przemoc fizyczna

To wszelkiego rodzaju działania bezpośrednio z użyciem siły powodujące uszkodzenie ciała np. popychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, bicie, kopanie, szarpanie, wykręcanie rąk itp.

Przemoc psychiczna

To działania wykorzystujące świadome wpływanie jednej osoby na drugą, w szczególności na tok myślowy, postępowanie, sposób życia drugiej osoby bez jej przyzwolenia, za pomocą takich narzędzi jak np. wyśmiewanie, wyzywanie, poniżanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, krytykowanie, kontrolowanie, izolowanie, wmawianie choroby psychicznej, ciągle niepokojenie itp. W odniesieniu do dzieci określa się ją mianem przemocy emocjonalnej jako rozmyślne, nie zawierające aktów przemocy fizycznej, zachowania dorosłych wobec dzieci, które powodują znaczące obniżenie możliwości prawidłowego rozwoju dziecka, np.: odrzucenie emocjonalne, nadmierne oczekiwania, chorobliwa nadopiekuńczość, deprecjonowanie osiągnięć.

Przemoc seksualna

To wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych, np. wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych form współżycia seksualnego, gwałt, demonstrowanie zazdrości, wyśmiewanie ciała, krytyka zachowań seksualnych itp. W odniesieniu do dzieci określa się ją jako wykorzystywanie seksualne tj. każde zachowanie osoby dorosłej, nastolatka, starszego dziecka, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia kosztem dziecka.

Przemoc ekonomiczna

Ma na celu uzależnienie finansowe od sprawcy, np. ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, zaciąganie kredytów wbrew woli współmałżonka itp.

Zaniedbanie

Naruszenie obowiązku opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej przejawiającej się w formach zaniedbania potrzeb żywieniowych, higienicznych, medycznych – jako stanu wynikającego z braku dbałości czy też

opieki, stosowanego najczęściej wobec dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych, chorych.

3. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w powiecie oławskim.

Oceniając skalę zjawiska przemocy domowej należy posłużyć się przede wszystkim danymi statystycznymi organów ścigania oraz zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie z powiatu oławskiego.

W skład powiatu oławskiego wchodzi cztery gminy: gmina wiejska Oława, gmina miejska Oława, Jelcz-Laskowice, Domaniów. Ogółem powiat oławski liczy około 76 200 mieszkańców.

W tabeli nr 1 przedstawiono dane uzyskane z Ośrodków Pomocy Społecznej od Zespołów Interdyscyplinarnych, dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gmin i miast, należących do powiatu oławskiego.

Tabela nr 1. Liczba osób dotkniętych przemocą oraz "Niebieskich Kart"

Lata	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba prowadzonych „ Niebieskich Kart”	45	77	116	126	154
Liczba zainicjowanych „ Niebieskich Kart”	41	57	102	126	111
Liczba zakończonych „ Niebieskich Kart”	27	42	49	71	119
Liczba rodzin dotkniętych przemocą	31	62	96	113	99
Liczba osób w rodzinie	112	179	310	313	462
Liczba kobiet	33	64	103	103	161
Liczba mężczyzn	26	46	81	100	150
Liczba dzieci	53	69	126	100	151
Liczba rodzin, w których występuje problem alkoholowy	26	36	70	76	71
Liczba zawiadomień do policji	0	0	0	0	0
Liczba zawiadomień do sądu	4	5	3	12	6

Źródło: Dane uzyskane z Zespołów Interdyscyplinarnych czterech Ośrodków Pomocy Społecznej (MOPS Oława, M-GOPS Jelcz- Laskowice, GOPS Domaniów, GOPS Oława)

Analizując przedstawione dane można wyciągnąć następujące wnioski. Liczba prowadzonych Niebieskich Kart wzrosła na przestrzeni ostatnich pięciu lat prawie czterokrotnie. Na uwagę zasługuje fakt, iż w roku 2016 wszczęto o 25 procedur mniej niż w roku 2015. Zdecydowanie więcej procedur również zakończono. Może to sugerować, iż skala zjawiska w 2016 roku zmalała, choć mając na uwadze złożoność problemu i krótki okres czasu nie należy wyciągać daleko idących wniosków. Informacje pozyskane z Ośrodków Pomocy Społecznej wskazują, iż liczba rodzin dotkniętych przemocą oscyluje w granicach 100. Faktycznie liczba rodzin jest trudna do precyzyjnego oszacowania, gdyż, jak wskazują badania, tzw. ciemna liczba w przypadku tego zjawiska jest bardzo duża. W większości tych rodzin występuje problem alkoholowy, co potwierdza teorię, iż są to zjawiska koegzystujące, a nadużywanie alkoholu jest katalizatorem przemocy w rodzinie.

Tabela nr 2. Liczba postanowień i postępowań prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Oławie w związku z przemocą w rodzinie. Środki karne zastosowane wobec sprawców przemocy w rodzinie.

Lata	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba postępowań z art. 207 kk zakończonych					
-wydaniem wyroku skazującego	27	29	28	39	32
-umorzeniem	0	0	0	0	0
-uniewinnieniem	0	0	0	0	0
-warunkowo umorzonych.	2	1	1	3	0
Kary stosowane wobec sprawców znęcania się:					
-pozbawienia wolności	25	27	25	27	19
-ograniczenia wolności	1	1	1	9	5
-grzywny	1	1	2	3	8

Środki karne stosowane wobec sprawców znęcania się:					
-poddanie się leczeniu odwykowemu	1	1	0	1	0
-uczestnictwo w programie korekcyjno- edukacyjnym	0	0	2	1	3
-powstrzymanie się od zbliżania się do pokrzywdzonego	0	0	0	0	3
-opuszczenie lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	0	2	0	2	3

Źródło: Sąd Rejonowy w Oławie

Na podstawie danych przekazanych przez Sąd Rejonowy w Oławie stwierdza się, że ilość osób skazanych za przestępstwo znęcania się jest w miarę stała - jest to około 30 osób co roku. Sprawy kończą się najczęściej wyrokami pozbawienia wolności, choć w 2016 roku wobec co czwartego skazanego zastosowano grzywnę. Sporadycznie skazani są zobowiązani do poddania się oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym (3 osoby w 2016 roku) i jeszcze rzadziej do leczenia odwykowego – w 2016 r. nie zastosowano tego środka wobec żadnego ze sprawców.

Tabela nr 3. Liczba dochodzeń prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową w Oławie z art. 207 kodeksu karnego.

Lata	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba dochodzeń w sprawie przemocy z art. 207 kk zakończonych:					
-wniesieniem aktu oskarżenia	32	30	30	34	13
-umorzeniem	36	31	33	29	29

Źródło: Prokuratura Rejonowa w Oławie.

Dane liczbowe przekazane przez Prokuraturę Rejonową w Oławie, a przedstawione w powyższej tabeli ilustrują liczbę dochodzeń w sprawie przemyocy z art. 207 kk, zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia lub umorzeniem. I tak liczba dochodzeń z art. 207 kk na przestrzeni lat 2012- 2015, zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia wynosi średnio 31. Znacząco spadła w 2016 r. - do 13. Natomiast liczba dochodzeń z art. 207 kk, zakończonych umorzeniem w 2012 r. wyniosła 36, a od 2013 r. do 2015 r. utrzymuje się na stałym poziomie- około 30.

Tabela nr 4. Liczba interwencji domowych, osób dotkniętych przemocą i sprawców przemyocy.

Lata		2012	2013	2014	2015	2016
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych (ogółem)		329	357	360	324	316
-dotyczących przemyocy w rodzinie- wszczęcie procedury "Niebieskiej Karty"		25	34	78	99	73
-dotyczących przemyocy w rodzinie ze względu na miejsce zamieszkania	Miasto	15	14	38	59	40
	Wieś	10	20	40	40	33
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemyocy domowej, w tym:	Ogółem	55	52	98	126	111
	Kobiet	30	36	73	99	80
	Mężczyzn	5	4	4	8	5
	Małoletnich	20	12	21	19	26
Liczba sprawców przemyocy domowej, w tym:	Ogółem	17	23	44	57	42
	Kobiet	1	3	1	0	0
	Mężczyzn	16	20	43	57	42
	Małoletnich	0	0	0	0	0
Liczba sprawców przemyocy domowej pod wpływem alkoholu, w tym:	Ogółem	16	22	43	57	39
	Kobiet	1	3	1	0	0
	Mężczyzn	15	19	42	57	39

	Małoletnich	0	0	0	0	0
--	-------------	---	---	---	---	---

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Oławie.

Na podstawie danych zebranych przez policję ustalono, że liczba przeprowadzonych interwencji domowych wykazuje tendencję wzrostową w latach 2012-2014 (od 329 do 360), a w następnie spada w latach 2015-2016 (od 324 do 316). Ogólnie przekracza 300 rocznie. Oznacza to, iż średnio raz dziennie jest podejmowana interwencja domowa. Podobnie przedstawia się liczba interwencji, dotyczących przemocy w rodzinie i wszczętych procedur "Niebieskiej Karty". W latach 2012-2014 wynosi od 25 do 78, a w latach 2015-2016 od 99 do 73. Ilość osób pokrzywdzonych wzrosła dwuipółkrotnie na przestrzeni lat 2012-2015, a w 2016-spadła. Najbardziej narażone na przemoc są kobiety. Ich liczba wzrosła trzykrotnie. Sprawcami przemocy są niemal wyłącznie mężczyźni, będący pod wpływem alkoholu. Ich liczba od 2012 roku (15 osób) do 2015 roku (57 osób) wzrosła prawie czterokrotnie. W ciągu ostatnich pięciu lat nie odnotowano małoletnich sprawców przemocy na terenie powiatu oławskiego.

4. Instytucje tworzące system przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na terenie powiatu oławskiego.

BAZA TELEADRESOWA PODMIOTÓW ORAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH, ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI DLA OSÓB I RODZIN DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE, W POWIECIE OŁAWSKIM

Lp.	Gmina	Nazwa jednostki, dane teleadresowe	Rodzaj pomocy, godziny przyjęć	Uwagi
1	Oława-powiat	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. 3 Maja 1, 55-200 Oława; tel. (71) 381 25 41	poradnictwo psychologiczne (środa 8.00-15.00), czwartek (12.30-19.30), prawne, punkt konsultacyjny dla osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie (poniedziałek, środa, czwartek 7.30-11.30, wtorek 16.00-18.00, piątek 12.00-15.00), program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy godziny pracy placówki: poniedziałek, wtorek, czwartek, piątek 7.30-15.30, środa 8.00-16.00	do psychologa obowiązuje rejestracja telefoniczna, punkt konsultacyjny we wtorki czynny po wcześniejszym umówieniu telefonicznym
2	Oława-powiat	Punkt Interwencji Kryzysowej, ul.1 Maja 44, 55-200 Oława; tel. 731 998 456, 604 767 579	pomoc socjalna, psychologiczno-pedagogiczna, terapeutyczna, interwencja kryzysowa, możliwość uzyskania pomocy mediacyjno-prawnej, godziny pracy placówki: poniedziałki, wtorki, czwartki, piątki 8.00-16.00, środy 11.00-19.00,	
3	Oława-powiat	Specjalistyczna Poradnia Rodzinna przy parafii NMP Pocieszenia, pl. Św. M. M. Kolbe 4, 55-200 Oława; tel. (71) 740 00 49	porady prawne, psychoterapeutyczne, psychologiczne,	
4	Domaniów	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 55-216 Domaniów 56; tel. (71) 382 81 33	poradnictwo socjalne i wsparcie, wszczynanie procedury NK, godziny pracy placówki: poniedziałki, wtorki i czwartki 7.00-15.15, środy 8.00-16.15, piątki 7.00-14.00	
5	Jelcz-Laskowice	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Witosa 41, 55-220 Jelcz-Laskowice; tel. (71) 318 15 12	poradnictwo socjalne i wsparcie, wszczynanie procedury NK (pracownicy socjalni przyjmują w godzinach 7.30-9.30 i 14.00-15.00, w środy w godzinach 8.00-16.00), poradnictwo psychologiczne w środy 8.00-12.00, godziny pracy placówki: poniedziałki, wtorki, czwartki i	

			piątki 7.00-15.00, w środy 8.00-16.00,	
6	Jelcz-Laskowice	Poradnia Leczenia Uzależnień, ul. Bożka 13, pok. 54, 55-220 Jelcz-Laskowice; tel. (71) 318 17 56	instruktor terapii uzależnień i współuzależnień: poniedziałki, środy, czwartki 10.15-14.15, wtorki 14.00-18.00, piątki 9.00-14.25 punkt konsultacyjny ds. uzależnień młodzieży: poniedziałek 17.00-19.00	rejestracja osobista w godzinach dyżuru
7	Jelcz-Laskowice	Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Al. Młodych 1, 55-220 Jelcz - Laskowice; tel. (71) 318 10 97	poradnictwo psychologiczne: poniedziałki 17.00-19.00	obowiązuje rejestracja telefoniczna
8	Oława-miasto	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. 3-Maja 18 g/u, 55-200 Oława; tel. (71) 726 36 46	poradnictwo socjalne i wsparcie, wszczynanie procedury NK (pracownicy socjalni przyjmują w godz. 7.30-9.00 oraz od 13.00-15.30), poradnictwo psychologiczne: poniedziałki- piątki (bez wtorków) po wcześniejszym umówieniu telefonicznym godziny pracy placówki: poniedziałki, wtorki, czwartki, piątki 7.30-15.30, w środy 8.00-16.00	
9	Oława-gmina	Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ul. Młyńska 12 A, 55-200 Oława; tel. (71) 313 25 17	poradnictwo psychologiczne, prawne, pomoc terapeutyczna krótkoterminowa: wtorki i czwartki 16.00-18.00 pok. 5 (porady dla osób zgłaszających się bezpośrednio do punktu), pozostałe dni po wcześniejszym umówieniu osobistym lub telefonicznym	
10	Oława-gmina	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Św. Rocha 3, 55-200 Oława; tel. (71) 301 10 21	poradnictwo socjalne i wsparcie, wszczynanie procedury NK, ponadto poradnictwo psychologiczne w środy 11.00-17.00 oraz prawne po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym, godziny pracy placówki: poniedziałki, wtorki, czwartki 7.30-15.30, środa 7.30-16.00, piątek 7.30-15.00	

Powyższa tabela zawiera dane podmiotów (nazwę i adres) oraz zakres świadczonych usług.

We wszystkich gminach powiatu oławskiego funkcjonują Zespoły Interdyscyplinarne, a także są opracowane gminne programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Po stronie PCPR w Oławie jest ponadto:

- prowadzenie programu korekcyjno- edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie,

- zapewnienie miejsc interwencyjnych w systemie pieczy zastępczej. Na terenie powiatu oławskiego działa zarówno instytucjonalna, jak i rodzinna piecza zastępcza (w tym pogotowie rodzinne).

W bieżącym roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie podpisało porozumienie ze Stowarzyszeniem Pomocy "Akson" prowadzącym Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ul. gen. T. Bora-Komorowskiego 3, 51-210 Wrocław, tel. 71 352 94 03.

W kwietniu 2017 roku uruchomiono dyżurny punkt konsultacyjny dla osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie.

Ponadto na terenie powiatu funkcjonują organizacje pozarządowe, działające w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie – jest to Fundacja „Pomaluj mi świat”, ul. Cicha 7, 55-200 Oława, a także Fundacja „Krok Po Kroku”, Oława, ul. 3 Maja 2a, która w zakresie swej działalności oferuje poradnictwo psychologiczne i psychiatryczne.

Sieć instytucji wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie istnieje i jest rozbudowana. Do zadań powiatu w tym zakresie należeć będzie koordynacja działań oraz usprawnienie komunikacji między poszczególnymi ogniwami.

5. Podstawy prawne programu.

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390)
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, (Dz.U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.)
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, (Dz. U. z 2016 r., poz. 487 ze zm.)
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, (Dz. U. z 2015 r., poz. 2082 ze zm.)
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, (Dz.U. 2016 r., poz. 1137 ze zm.)
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego, (Dz. U. z 2016 r. poz.1749 ze zm.)
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, (Dz. U. z 2011 r., nr 209 poz. 1245)
- Uchwała Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020
- Uchwała Nr 710/V/15 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2020.

6. Analiza szans i zagrożeń w realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - realizacja programów wspierających osoby doświadczające przemocy, - funkcjonowanie lokalnych zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w każdej gminie powiatu, - pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na realizację szerokiej oferty wsparcia osób doświadczających przemocy oraz szkolenie osób z instytucji pracujących w obszarze przemocy, - dobra współpraca ze służbami, instytucjami i organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, - dobrze przygotowana i stale podnosząca umiejętności kadra specjalistyczna, pracująca z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie, - udzielanie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie (zwane PCPR) pomocy psychologicznej i prawnej osobom doświadczającym przemocy domowej, - opracowany program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca wiedza na temat zjawiska przemocy, zjawisko nierozpoznawalne nawet przez same osoby jej doświadczające, - społeczne przekonanie o braku konsekwencji ponoszonych przez sprawcę w sytuacji ujawnienia przemocy, - niewystarczająca pomoc specjalistyczna dla osób doświadczających przemocy i osób stosujących przemoc w małych miejscowościach i we wsiach, - niewystarczające zabezpieczenie finansowe działań związanych z przemocą, - niewystarczająca infrastruktura instytucjonalna dla osób uwikłanych w przemoc, zwłaszcza na terenach wiejskich, - niezgłaszanie się osób stosujących przemoc do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym prowadzonym przez PCPR
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskiwania dodatkowych środków finansowych, m.in. z programów 	<ul style="list-style-type: none"> - silne mity i stereotypy społeczne, które powodują ukrywanie zjawiska przemocy oraz

<p>osłonowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, - zacieśnienie współpracy instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - superwizje osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy domowej, 	<p>opór przed poszukiwaniem pomocy i niechęć we współpracy,</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwiązywaniu swoich problemów, - poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc w rodzinie, - rozciągnięcie w czasie procedur prawnych - wielość instytucji deklarujących pomoc osobom krzywdzonym co może powodować tzw. rozproszenie odpowiedzialności
--	--

7.Cele programu.

Cel główny: zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu oławskiego.

Cele operacyjne:

- podniesienie świadomości mieszkańców powiatu w zakresie przemocy – wzrost wiedzy i zmiana postaw, ograniczenie zasięgu stereotypów,
- zwiększenie dostępności do instytucji świadczących pomoc osobom dotkniętym przemocą i stosującym przemoc w rodzinie,
- diagnoza i monitoring zjawiska na terenie powiatu,
- podniesienie kompetencji specjalistów pracujących w krytycznym obszarze.

8. Działania, wskaźniki, harmonogram.

I. Profilaktyka i edukacja społeczna.

1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze powiatu oławskiego.

Sposób realizacji: zbieranie danych dotyczących Procedury Niebieskiej Karty z ośrodków pomocy społecznej na terenie powiatu oławskiego, pozyskiwanie informacji z Prokuratury Rejonowej i Policji dotyczących wszczętych i zakończonych postępowań przygotowawczych z art. 207 kodeksu karnego, ankieta lub wywiad.

Wskaźniki:

-ilość stworzonych bądź zaktualizowanych diagnoz, ilość badań ankietowych.

Realizator: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Termin realizacji: 2017-2020.

2. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które:

- obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, usprawiedliwiają jej stosowanie,
- opisują mechanizmy przemocy w rodzinie oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania,
- promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę,
- promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc.

Sposób realizacji: akcje informacyjne i ulotkowe, edukacja w zakresie przemocy domowej w szkołach, warsztaty dla rodziców biologicznych i zastępczych, konferencje.

Wskaźniki:

-liczba lokalnych kampanii społecznych, ilość wykonanych plakatów i ulotek, przeprowadzonych warsztatów.

Realizator: PCPR, jednostki oświatowe na terenie powiatu, instytucje pozarządowe.

Termin realizacji: 2017-2020.

3. Współpraca z kościołami i związkami wyznaniowymi w celu prowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Sposób realizacji: nawiązanie kontaktu z parafiami z terenu powiatu oławskiego, rozpoznanie potrzeb (szkoleniowych, organizacyjnych), wymiana informacji.

Wskaźniki:

- ilość parafii objętych współpracą, ilość spotkań roboczych,
- liczba podjętych inicjatyw,
- liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizator: PCPR, związki wyznaniowe w powiecie oławskim.

Termin realizacji: 2017-2020.

4. Realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Wskaźniki:

- liczba opracowanych programów,
- liczba zrealizowanych programów,
- liczba uczestników programów.

Realizator: PCPR.

Termin realizacji: 2017-2020.

II. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

1. Rozbudowa sieci i poszerzenie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym ośrodków interwencji kryzysowej i punktów konsultacyjnych.

Wskaźniki:

- ilość utworzonych placówek lub podpisanych porozumień.

Realizator: PCPR, organizacje pozarządowe.

Termin realizacji: 2017-2020.

2. Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Sposób realizacji: tworzenie lokalnych koalicji na rzecz przeciwdziałania przemocy i pomocy ofiarom, analiza rynku organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu, organizacja wspólnych przedsięwzięć, powołanie pełnomocnika ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, odpowiedzialnego za te kontakty.

Wskaźniki:

- ilość wspólnie zrealizowanych projektów.

Realizatorzy zadania: PCPR, samorządy gminne, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe.

Termin realizacji: 2017-2020.

3. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.

Sposób realizacji: akcje ulotkowe, kampanie informacyjne z udziałem lokalnych mediów, internet.

Wskaźniki:

– liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych,

– liczba lokalnych kampanii społecznych.

Realizator: PCPR przy niezbędnym udziale pozostałych współrealizatorów.

Termin realizacji: 2017–2020.

4. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie.

Sposób realizacji: zawarty w treści działania.

Wskaźniki:

- liczba zajęć dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- liczba osób uczestniczących w zajęciach.

Realizatorzy zadania: PCPR, samorządy gminne, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe.

Termin realizacji: 2017–2020.

5. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie całodobowych miejsc w ośrodkach wsparcia (w tym specjalistycznych) oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Sposób realizacji: utworzenie ośrodka wsparcia i ośrodka interwencji kryzysowej bądź podpisanie porozumień umożliwiających korzystanie z miejsc w tych placówkach z innym samorządem lub organizacją pozarządową.

Wskaźniki:

- liczba ośrodków wsparcia lub podpisanych porozumień,
- liczba miejsc w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ośrodkach wsparcia,
- liczba ośrodków interwencji kryzysowej lub podpisanych porozumień,
- liczba miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej,
- liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Realizator: PCPR.

Termin realizacji: 2017–2020.

6. Organizowanie dla osób doświadczających przemocy w rodzinie poradnictwa: medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.

Sposób realizacji: zawarty w treści działania.

Wskaźniki:

– liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego w danej instytucji.

Realizatorzy zadania: PCPR Oława, Powiatowy Urząd Pracy w Oławie, samorządy gminne, organizacje pozarządowe.

Termin realizacji: 2017–2020.

7. Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Wskaźniki:

– liczba lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych bądź informacyjnych,
– czas dostępności telefonu,
– liczba rozmów i interwencji.

Realizatorzy zadania: PCPR przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Termin realizacji: 2017–2020.

8. Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Sposób realizacji: rozwój i wsparcie form rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Wskaźniki:

– liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie.

Realizator: PCPR.

Termin realizacji: 2017–2020.

9. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Wskaźniki:

- liczba programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- liczba uczestniczących w programie terapeutycznym osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne,
- liczba grup terapeutycznych,
- liczba grup wsparcia.

Realizatorzy zadania: PCPR, samorządy gminne, organizacje pozarządowe.

Termin realizacji: 2017–2020.

10. Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą domową (coroczne raporty i analizy czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie).

Sposób realizacji: zbieranie danych dotyczących procedury Niebieskiej Karty z ośrodków pomocy społecznej na terenie powiatu, pozyskiwanie informacji z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, ankieta lub wywiad.

Wskaźniki:

- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie,
- liczba zakończonych nadzorów kuratorskich w rodzinach, gdzie występowała przemoc domowa, ze względu na jej ustanie,

– liczba corocznych analiz czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Realizatorzy zadania: PCPR, zespoły interdyscyplinarne, Sąd Rejonowy w Oławie.

Termin realizacji: 2017–2020.

III. Oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie.

1. Ewidencjonowanie instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne.

Wskaźniki:

- corocznie aktualizowane na stronach internetowych powiatu bazy teleadresowej podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,

- liczba informatorów zawierających dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także zakres realizowanych przez nie oddziaływań, w szczególności korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Realizatorzy zadania: PCPR.

Termin realizacji: 2017-2020.

2. Przesyłanie zaktualizowanych informatorów z powiatu (o których mowa w pkt. 1) prezesowi sądu rejonowego, prokuratorowi rejonowemu, komendantowi powiatowemu Policji oraz wchodzącym w obręb powiatu gminom do dnia 15 lipca każdego kolejnego roku.

Sposób realizacji i wskaźnik: zawarte w treści działania.

Realizatorzy zadania: PCPR.

Termin realizacji: 2017–2020.

3. Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” przez pracowników PCPR, jako jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.

Wskaźniki:

– liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A”.

Realizatorzy zadania: PCPR.

Termin realizacji: 2017–2020.

4. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.

Wskaźniki:

– liczba przekazanych ww. organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji przez inne służby, w tym zwłaszcza przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc,

Realizatorzy zadania: PCPR, zespoły interdyscyplinarne i grupy robocze.

Termin realizacji: 2017–2020.

5. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki:

– liczba edycji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Realizator zadania: PCPR.

Termin realizacji: 2017–2020.

6. Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Wskaźniki:

- liczba osób przystępujących do uczestnictwa w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Realizator zadania: PCPR.

Termin realizacji: 2017–2020.

IV. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia.

Wskaźniki:

-liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego.

Realizatorzy zadania: PCPR, samorządy gminne, organizacje pozarządowe.

Termin realizacji: 2017–2020.

9. Źródło finansowania programu.

Działania zawarte w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie finansowane będą ze środków budżetu państwa, powiatu, samorządów miast i gmin powiatu oławskiego oraz, w miarę możliwości, z dotacji celowych i środków pozabudżetowych, pozyskiwanych z innych źródeł.

10. Realizatorzy i partnerzy programu.

Skuteczność wszystkich programów profilaktycznych i ochronnych podnosi stosowanie w nich wielu strategii, m.in. informacyjnej, edukacyjnej, interwencyjnej czy strategii alternatyw. Działanie musi być prowadzone dwutorowo, tj. z jednej strony należy eliminować czynniki ryzyka (takimi w przypadku przemocy domowej są przykładowo uzależnienia, izolacja społeczna, ubóstwo, brak wiedzy), a z drugiej – wzmacniać czynniki chroniące, jak na przykład poszanowanie norm społecznych, praktyki religijne, przynależność do pozytywnej grupy, więzi emocjonalne pomiędzy członkami rodziny.

Nakazuje to wieloletnią, zorganizowaną, kompleksową współpracę na terenie powiatu oławskiego wielu organizacji i instytucji, działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w kilku obszarach:

- wymiaru sprawiedliwości, • pomocy społecznej, • służby zdrowia, • edukacji.

Głównym realizatorem i koordynatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Obszar systemu sprawiedliwości:

- Sąd Rejonowy w Oławie wraz z Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Komenda Powiatowa Policji w Oławie,
- Prokuratura Rejonowa w Oławie.

Obszar pomocy społecznej:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie,
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Oławie,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Oławie,

- Miejsko-Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Jelczu Laskowicach,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Domaniowie,
- Punkt Interwencji Kryzysowej w Oławie.

Obszar edukacji:

- Przedszkola Publiczne i Niepubliczne – 12,
- Szkoły Podstawowe – 30,
- Szkoły Gimnazjalne – 22,
- Szkoły Ponadgimnazjalne - 14,
- Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii – 1,
- Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne - 2.

Obszar ochrony zdrowia:

- Zakłady Opieki Zdrowotnej, Publiczne oraz Niepubliczne - 22
- Szpital - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Oławie – 1

Inne instytucje pomocowe:

- Wydział Profilaktyki Uzależnień w Oławie,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Oławie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Oławie,
- Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jelczu-Laskowicach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Domaniowie,
- Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Oławie i w Jelczu- Laskowicach.

11. Monitoring i ewaluacja programu.

Stały monitoring programu będzie prowadzony przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, które na bieżąco będzie oceniało realizację programu oraz proponowało zmiany i aktualizację działań, i zakładanych celów. Podstawą monitoringu będą przyjęte w programie wskaźniki działań.

Ewaluację programu prowadzić będzie również Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, do 30 marca każdego roku, przy wykorzystaniu informacji od pozostałych realizatorów programu. Ewaluacja będzie miała formę pisemną. Informacje o realizacji programu będą przedkładane Radzie Powiatu w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.